

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 27 oktober 2015

Ons kenmerk 44/3.1/2015004417

Behandeld door mevrouw R. Hoving (0592) 36 58 35 en de heer H.J. Schimmel

(0592) 36 56 33

Onderwerp: De voor- en nadelen van uitbesteden van facilitaire diensten versus deze onder te brengen bij de provincie

Geachte voorzitter/leden,

Vanuit de PvdA-fractie zijn vragen gesteld over de mogelijkheid om medewerkers van uitbestede diensten in provinciale dienst te nemen en wat daarvan de voor- en nadelen zouden zijn.

Afwegingen om in- of uit te besteden staan niet op zichzelf, maar zijn gebaseerd op ons beleid om in onze ambtelijke organisatie met een vaste kern en daaromheen een variabele schil te werken. De overwegingen die aan dit beleid ten grondslag liggen zijn vastgelegd in de Directiebrief 2013, namelijk dat wij flexibel op ontwikkelingen willen kunnen inspelen met een organisatie die qua formatieomvang aan een maximum is gebonden. Afhankelijk van de opgaven die op een specifiek terrein spelen, de kennis die hiervoor nodig is, doorlooptijden van de taakuitvoering en kosten die hiermee gemoeid zijn, beoordeelt de organisatie of er via in- of uitbesteding wordt gewerkt. Waar het in het ene geval essentieel is kennis duurzaam in de vaste kern van de eigen organisatie verankerd te hebben, is het in een ander geval juist verstandig tijdelijk kennis in huis te halen via de variabele schil.

Op dit moment hebben wij diensten op het terrein van schoonmaak, catering, beveiliging en groenvoorziening via aanbestedingsprocedures ingekocht. Er zijn langlopende contracten afgesloten, met oog voor ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de positie en het welzijn van medewerkers. Het gaat om 35 medewerkers die in de facilitaire sector aan het werk zijn binnen de provincie Drenthe.

Bij het maken van de afweging deze diensten in- of uit te besteden hebben wij businesscases voor de desbetreffende diensten opgesteld, waarbij gekeken is naar diverse kwalitatieve en kwantitatieve aspecten.

Vooropstaat dat wij, als wij uitbesteden, werken met betrouwbare partners. Blijk geven van goed werkgeverschap valt hieronder, inclusief oog voor de kwetsbare positie van bepaalde doelgroepen op de arbeidsmarkt. Verder kijken wij naar een efficiënte en effectieve besteding van het beschikbare budget. Wij vragen van leveranciers dat zij aan een bepaalde minimumstandaard (Code Verantwoordelijk Marktgedrag) voldoen, en nemen dit in onze contracten op. De uitvoering ervan volgen en bespreken wij. Deze werkwijze, inclusief het vastleggen daarvan in contracten, zullen wij van tijd tot tijd beoordelen. Leerpunten nemen wij mee.

Hieronder geven wij u nader inzicht in de onderbouwing van de keuze om schoonmaak, catering, beveiliging en groenvoorziening uit te besteden. Dit doen wij door een aantal voor- en nadelen voor u op een rijtje te zetten.

Voordelen van uitbesteden

Uitvoering van facilitaire zaken, zeker daar waar dat een expertise bevat die bij gespecialiseerde organisaties belegd is, behoort niet tot onze kerntaken. Immers, catering, schoonmaak en beveiliging zijn ondersteunend aan het primaire proces. De uitvoering van deze ondersteunende taken kan voor een deel door partijen op de markt gedaan worden. De krimpende omvang van het ambtenarenapparaat kan op deze manier zoveel mogelijk worden ingezet voor het primaire proces van de organisatie, te weten het uitvoeren van wettelijke taken, het maken van beleid en het organiseren van beleidsontwikkeling.

Kwaliteitsverbetering en kostenverlaging

Leveren van de gewenste kwaliteit en verlaging van de kosten zijn altijd de belangrijkste voordelen van uitbesteden geweest.

Via uitbesteden krijgen wij toegang tot expertise die binnen onze organisatie niet aanwezig is. Specifieke en specialistische vraagstukken op het gebied van catering, schoonmaak en beveiliging die niet vaak voorkomen worden door onze contractpartners beantwoord.

Directe besparingen worden bereikt door verschillen in cao's. Onze voorwaarde hierbij is dat medewerkers beloond worden conform wettelijk vastgestelde regels voor de desbetreffende branche.

In onderstaande tabel is een en ander ter illustratie naast elkaar gezet.

Onderdeel	Loonkosten indien in provinciale dienst in euro's	Overall personele lasten indien in provinciale dienst in euro's	Personele lasten bij uitbesteding in euro's
Catering	280.000	380.000	263.000
Schoonmaak	265.000	364.000	310.000
Beveiliging	280.000	380.000	300.000

De personele lasten bij zelf in dienst nemen van deze drie diensten liggen dus ruim een kwart miljoen hoger dan bij uitbesteding. Bij deze berekening is geen rekening gehouden met mogelijke kosten bij ziekte of (gedeeltelijke) werkloosheid, die in het geval van eigen personeel ook uit ons loonkostenbudget gefinancierd worden.

Naast deze voordelen vallen de operationele uitgaven bij uitbesteden gunstiger uit (denk bijvoorbeeld aan voordeliger inkopen door het volume dat afgenomen wordt van een grote marktpartij).

Beschikbaarheid en continuïteit/kwetsbaarheid

Bij uitbesteding van diensten garandeert de leverancier ons dat de dienst geleverd wordt, ondanks ziekte of vakanties. Het inzetten van personeel wordt overgelaten aan een externe dienstverlener met wie wij afspraken maken over kwantitatieve en kwalitatieve resultaten, aantallen uren en/of andere verplichtingen. Is bijvoorbeeld de vaste schoonmaker ziek, dan levert het schoonmaakbedrijf ervaren ingewerkte vervanging.

Tijdelijke krachten

Voor met name projecten is extra inzet voor een beperkte periode nodig. Deze categorie is bij uitstek geschikt om in te vullen met capaciteit afkomstig uit (uitbestedings)contracten.

Nadelen van uitbesteden

Uiteraard is er ook een aantal aandachtspunten, maar die zijn goed te beheersen.

Voorbeelden zijn:

- een leverancier kan systematisch onderpresteren terwijl deze wel volledig betaald krijgt. Een voorbeeld hiervan is niet goed schoonmaken;
- een leverancier kan zijn vertrouwenspositie beschamen door oplossingen ook voor andere klanten te gebruiken of concurrentiegevoelige informatie door te geven of zelf te gebruiken;
- de provincie kan na verloop van tijd steeds meer afhankelijk worden van een bepaalde leverancier.

Goede regie op uitbesteden, waterdichte contracten, dienstenniveau-overeenkomsten, controle en vooral partnerschap bieden grotendeels een oplossing, maar het draait uiteindelijk ook om wederzijds vertrouwen. Voor het creëren van wederzijds vertrouwen is het opbouwen en onderhouden van een goede relatie een vereiste, evenals het kritisch selecteren van een geschikte partner, passend bij onze provinciale organisatie.

Voordelen van in dienst nemen

Zouden wij de uitvoerende medewerkers in dienst nemen, dan levert dat de volgende voordelen op.

Betrokkenheid

Verbinding aan de organisatie: veel medewerkers voelen zich meer verbonden met de provincie Drenthe dan met de organisatie die hen in dienst heeft. Door ze zelf op de loonlijst te plaatsen wordt dit gevoel gematerialiseerd.

Aansturing

De aansturing vanuit de klantvraag kan nog directer plaatsvinden op het moment dat een teamleider rechtstreeks deze medewerkers aanstuurt.

Doelgroepen

De provincie heeft in de lagere loongroepen en lagere opleidingsniveaus functies te bieden, waar mogelijk medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt op geplaatst kunnen worden (overigens hebben wij daarover ook afspraken in de contracten met leveranciers staan, dus dit is netto geen extra werkgelegenheid).

Nadelen van in dienst nemen

Naast de genoemde voordelen, levert in dienst nemen de volgende nadelen op.

Hogere personeelskosten

Zoals hiervoor reeds geschetst wordt een groter beslag gelegd op het loonkostenbudget als wij de - niet op deze branche gerichte - CAO van de provincies aanhouden. Bovendien is er meer kans op zogeheten 'leegloop-uren', omdat wij onze catering-medewerkers en schoonmaakpersoneel alleen bij de provincie Drenthe laten werken en op rustige dagen geen 'escape' hebben.

Grotere formatieomvang/overhead

In provinciale dienst betekent óf een grotere omvang van de totale formatie óf een verschuiving van aantallen van primair proces naar ondersteuning en daarmee een disbalans in de overheadkosten.

Langjarige contracten

De contracten met cateraar, schoonmaak en beveiliging zijn langjarig afgesproken. Bij overname van de dienstverlening zal óf het contract uitgediend moeten worden, óf bij tussentijdse aanpassing moeten worden afgekocht. De betrokken medewerkers gaan dan over naar de nieuwe leverancier.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter